

Рудий Владислав Сергійович,

курсант другого курсу факультету економіко-правової безпеки Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Круглова Ольга Олександрівна,

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри цивільного права та процесу факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

МІСЦЕ І РОЛЬ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В ЕКОНОМІЧНОМУ І СОЦІАЛЬНОМУ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ

Актуальність цієї тема є досить вагомою у сучасному житті з огляду на те, що інтелектуальна власність допомагає духовному збагаченню країни та розвитку в цілому. Науковий, економічний розвиток завдячує саме творчості людини її внеску у розвиток суспільства.

Сьогодні людина досягла найбільшого розвитку в технологічному і економічному напрямках діяльності. Рушійною силою цього розвитку стала інтелектуальна власність. Людина за своєю натурою прагне до задоволення своїх матеріальних і духовних потреб із ними вона відчуває себе щасливою. Якщо заглянути в історію то можна зрозуміти що найбільшого розвитку людина і держава в цілому досягала тоді, коли інтереси держави збігалися з інтересами громадян. Тому сучасні держави які прагнуть стати процвітаючими прикладають максимально зусиль для підвищення культури громадян їх духовного збагачення та економічного розвитку країни.

Відомо, що яскраві сплески розвитку цивілізації спостерігалися тоді, коли держава ефективно заохочувала творчу діяльність своїх громадян. Прикладом може служити історія Стародавньої Греції, Римської Імперії чи епоха Відродження в Європі [1]. Якщо проаналізувати розвиток сучасних держав то можна зрозуміти, що Японія, США створюють програми які є ретельно продумані для розвитку творчої діяльності громадян які працюють ще з шкільного віку. Сьогодні дедалі більше людей розуміють, що рушійною силою економічного і науково-технічного прогресу є результат інтелектуальної діяльності людини. Саме тому держава яка прагне до стабільного розвитку та до високого рівня життя повинна створювати усі умови до інтелектуального розвитку. Вагомим кроком до ефективного створення і використання об'єктів інтелектуальної власності є правова охорона інтелектуальної власності, для того щоб стимулювати створення нових винаходів, сприяти поширенню її результатів та заохочувати чесною торгівлею її діяльність. Якщо брати до уваги досвід зарубіжних країн то Україна має перейняти корисний досвід підтримки інноваційних підприємств. Така підтримка полягає у створенні інноваційних і фондових фондів з участю країни у вигляді видачі грантів на наукові дослідження як це на прикладі США та Німеччини.

Патентна документація дозволяє виявляти альтернативні технології, якими можна замінити менш сучасні існуючі технології. Одне з головних завдань патентної системи полягає в тому, що вона заохочує винахідницьку діяльність і стимулює творчу активність громадян [2. с. 81].

Законодавство України у сфері права інтелектуальної власності на сьогодні ще не достатньо сформовано, його становлення продовжується одночасно із становленням державності. У процесі створення правової держави надзвичайно важливу роль відіграє цивільне право, складовою якого є законодавство у сфері інтелектуальної власності [3]. Авторське право регулює відносини щодо створення та використання наукових літературних мистецьких творів і охороняється без реєстрації та формальної експертизи в державних органах.

Розвиток національної творчості не матиме перспективи, якщо його автору не гарантована авторська винагорода за його працю. Також охорона авторського права займає вагомим місце, адже гарантія права інтелектуальної власності означає, що твою роботу ніхто не зможе привласнити. Саме тому якщо ми хочемо щоб наша країна розвивалася на прикладі стародавніх чи сучасних держав потрібно докладати максимально зусиль для того щоб творчість людей прогресувала. У

сучасному світі інтелектуальна власність є тією рушійною силою яка рухає економіку вперед. Саме тому, Україна має скористуватися досвідом інших розвинутих держав, які заохочували людей, які намагалися створювати щось нове і перспективне задля свого майбутнього і майбутнього інших.

Бібліографічні посилання:

1. Місце і роль інтелектуальної власності в економічному і соціальному розвитку держави. URL: <http://radnuk.info/pidrychnuku/itel-vlasnist/469-kybah/8153-2> (дата звернення 16.11.19).
2. Мельникова Л. И., Романова Н. И., Столяров А. М. Патентные исследования на различных этапах создания и освоения объектов техники: Учебное пособие. М.: ВНИИПИ, 1987. 128 с.
3. П.Т. Бубенко, В.В. Величко, С.М. Глухарев Інтелектуальна власність. UTR <http://eprints.kname.edu.ua> (дата звернення 16.11.19).

Рудницька Кароліна Сергіївна,

курсант другого курсу факультету економіко-правової безпеки Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Круглова Ольга Олександрівна,

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри цивільного права та процесу факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

**ПРО АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СПАДКУВАННЯ ЗА СЕКРЕТНИМ ЗАПОВІТОМ
ВІДПОВІДНО ДО ЦИВІЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ**

У наші часи в Україні все частіше стає тенденція підвищення значущості заповіту при визначенні наступної долі майна особи після її смерті. Якщо декілька десятиліть тому людям просто не було чого заповідати, то і нагальної потреби у складанні заповіту не було. Але сьогодні говорять про те, що все частіше у окремих осіб у власності є цінне майно, і тому питання спадкування за заповітом повинно бути чітко врегульовано на законодавчому рівні. В іншому ж разі є можливість виникнення ситуації, коли після смерті фізичної особи її майно успадковують не ті особи, яким би він бажав передати своє майно.

Важливе значення для того, щоб заповіт вважався дійсним є форма його укладання. Тобто, це спосіб, яким спадкодавці фіксують власне волевиявлення. За загальним правилом, заповідач посвідчує заповіт у нотаріуса за встановленими законом правилами. Серед всього переліку нотаріальних заповітів, значний інтерес викликав таких їх різновид, як секретний заповіт. Відповідно до статті 1249 ЦК України секретним заповітом визнається заповіт, який спадкодавець має право скласти, не надаючи нікому, навіть нотаріусу, змоги побачити його зміст. З цього ми можемо простежити природу секретного заповіту, який за своїм функціоналом має забезпечити виконання та реалізацію права особи на таємницю власного заповіту [1].

Наведена нами вище норма, яка виконує функцію додаткової гарантії з приводу збереження цілковитої таємниці заповіту, в практиці є більш умовною і має певний декларативний характер, адже нотаріус має в будь-якому разі зберігати таємницю заповіту, незалежно від того, чи ознайомився він з його змістом, чи ні. Також в цьому випадку наявні сумніви з приводу позитивних сторін того, що нотаріус не може бути ознайомлений зі змістом певного заповіту, так як у ньому може бути допущено маса помилок і неточностей, які тільки ускладнять процедуру прийняття спадщини [2, с. 122].

Процес складання та підтвердження секретного заповіту є доволі простим. Починається все з того, що заповідач подає заповіт нотаріусу в запечатаному і заклеєному конверті. На даному конверті має обов'язково міститися підпис особи, яка заповідає власне майно. В свою чергу,

нотаріус також ставить свій посвідчувальний підпис на конверті, ставить печатку і при заповідачеві поміщає його в інший конверт та опечатує його. В даному випадку заповіт передається нотаріусу на зберігання без процедури опису. Також особливістю є те, що зберігається секретний заповіт в окремому пакеті в сейфі чи залізній шафі.

Після процедури відкриття спадщини, нотаріус зобов'язаний призначити день оголошення змісту заповіту. В цьому разі він повідомляє всіх членів родини та родичів спадкодавця, якщо місце проживання їх невідоме, то робить відповідне повідомлення у ЗМІ. Потім в присутності заінтересованих осіб і двох свідків конверт відкривається і оголошується зміст заповіту, про що складається відповідний протокол, в якому зазначається зміст заповіту. Його підписують нотаріус та свідки. Також у тексті протоколу присутнє відображення попередження нотаріусом свідків про відповідальність за розголошення ними відомостей, які стали ним відому внаслідок оголошення змісту секретного заповіту [3, с. 234].

Важливе місце у процесі складання та посвідчення секретного заповіту має безпосередньо нотаріус. Він зобов'язаний розповісти заповідачу, що текст у заповіті не повинен викликати жодних суперечностей та сумнівів, щоб уникнути конфліктів та суперечок після відкриття спадщини. Бували випадки, коли такі секретні заповіти просто визнавалися нікчемними. Це пов'язано з низькою правовою освітою та свідомістю суспільства, яке не розуміє наслідків неправильно викладення змісту заповіту.

Всі заповіти, а отже і секретні, мають обов'язково бути зареєстровані у Спадковому реєстрі в порядку встановленому законодавством. Даний обов'язок лежить на нотаріусу [4, с. 87].

Відповідно до Цивільного Кодексу України та ЗУ «Про нотаріат» секретні заповіти мають право посвідчувати лише працівники приватних та державних нотаріальних контор. Однак, існують випадки, коли у заповідача не має об'єктивної можливості звернутися до нотаріуса (прикований до ліжка, знаходиться в місцях позбавлення волі чи експедиції), тоді право на посвідчення заповіту надається особам, які є прирівняні до нотаріусів. Повний перелік ми можемо побачити у ЦК України, а саме у ст. 1252. Проте у наведених випадках законодавцем не наведені дії щодо посвідчення саме секретного заповіту [1].

У підсумку можна висловити наступне:

- серед всієї сукупності заповітів, саме секретний заповіт виступає їх кваліфікованою формою особистих розпоряджень заповідача у випадку своєї смерті, що є додатковим засобом реалізації права на таємницю заповіту;
- існують додаткові вимоги до нотаріуса щодо посвідчення даного виду заповітів.
- посвідчення секретного заповіту можливе лише нотаріусом, що порушує право осіб, яке з суб'єктивних причин не можуть отримати нотаріальну допомогу.

Отже, розглядаючи все вищесказане, можна зробити висновок, що інститут секретних заповітів потребує подальшого законодавчого врегулювання та конкретизації, що в свою чергу спростить процедуру їх укладання та посвідчення. До наступних кроків вдосконалення даного інституту можна віднести:

- окреме законодавче врегулювання інституту секретних заповітів, що забезпечить їх повну прозорість і точність;
- розширення повноважень нотаріуса щодо безпосередньої участі у складанні секретних заповітів для уникнення подальших проблем та неточностей у формулюваннях спадкодавця;
- надання права посвідчувати секретний заповіт іншим особам, які є прирівняними до нотаріусів.

Саме дані заходи повністю спростять та зроблять зрозумілою процедуру складання секретних заповітів, що в свою чергу забезпечить уникнення подальших колізій та неточностей й допоможе суспільству в повній реалізації своїх прав як зі сторони спадкодавця, так і з боку спадкоємців.

Бібліографічні посилання:

1. Цивільний процесуальний кодекс України. Відомості Верховної Ради України: кодекс від 18.03.2004, редакція від 01.04.2016 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 15.11.2019).

2. Васькович Й. Спадкування за заповітом: проблеми вікового цензу. Й. Васькович. *Право України*. 2008. № 4. С. 121-123.
3. Заїка Ю.О. Спадкове право: навч. пасібник / Ю.О. Заїка, Є.О. Рябоконь. К.: Юрінком Інтер, 2009. 352 с.
4. Заїка Ю.О. Спадкове право в Україні. Становлення і розвиток: монографія / Ю.О. Заїка. К.: КНТ, 2007. 288 с.

Рябошанка Ксенія Валеріївна,

курсант третього курсу факультету підготовки фахівців для підрозділів превентивної діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Резворович Кристина Русланівна,

кандидат юридичних наук,
завідувач кафедри цивільного права та процесу факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ПРЕДСТАВНИЦТВО В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ В КОНТЕКСТІ АДВОКАТСЬКОЇ МОНОПОЛІЇ

Стаття 59 Конституції України зазначає, що кожен має право на професійну правничу допомогу. У випадках, передбачених законом, ця допомога надається безоплатно. Кожен є вільним у виборі захисника своїх прав. [1]

Наша держава гарантує забезпечення права на юридичну допомогу. Саме правоохоронна система країни служить гарантом реалізації даного права. Правова допомога виражається у наданні чіткого роз'яснення та вмотивованих консультацій щодо будь-яких юридичних питань, складанні документів правового характеру (таких як: скарги, заяви, довідки тощо), здійсненні представництва в суді, забезпеченні виконання обов'язків згідно чинного законодавства та ін. Також ніхто не може впливати на особу у виборі свого захисника. Форми та методи використання його допомоги також залежать тільки від особи, ніхто не має права маніпулювати її вибором.

Цивільне процесуальне представництво є надійним способом реалізації гарантованого ст. 59 Конституції України права на професійну правничу допомогу зацікавленим на те особам. Загалом суть цивільного процесуального представництва можна визначити як процесуальну діяльність представника або повіреного, спрямовану на захист суб'єктивних прав та охоронюваних законом інтересів іншої особи, як сторони або третьої особи, що бере участь у справі, державних і громадських інтересів, а також сприяння суду у всебічному, повному та об'єктивному з'ясуванні обставин справи з метою постановлення законного та обґрунтованого рішення по справі.

Категорію «представництво» розуміють як: 1) цивільно-процесуальний інститут; 2) правовідносини за участю представника; 3) діяльність представника. [2]

Певне уявлення стосовно сутності поняття «представництво у цивільному процесі» все ж таки можна скласти, проаналізувавши положення ст. 58 Цивільного процесуального кодексу України. Так, відповідно до ч. 1 цієї статті, сторона, третя особа, а також особа, якій законом надано право звертатися до суду в інтересах іншої особи, може брати участь у судовому процесі особисто (самопредставництво) та (або) через представника. [3]

Інститут представництва сприяє повній та всебічній реалізації особою своїх прав та обов'язків в цивільних правовідносинах, захисту суб'єктивних інтересів, в силу неможливості з огляду різних обставин здійснення такої реалізації самостійно.

Проводячи аналіз чинного законодавства України ми визначили таке коло суб'єктів представництва: